

Plockepinn
Läsförståelse

LÄS & LÖS

HELENA BROSS
ANNA HANSEN

5

FACIT

Sanoma Utbildning

Postadress: Box 30091, 104 25 Stockholm

Besöksadress: Alströmergatan 12, Stockholm

Hemsida: www.sanomautbildning.se

E-post: info@sanomautbildning.se

Order/Läromedelsinformation

Telefon: 08-587 642 10

Telefax: 08-587 642 02

Redaktör: Karin Schubert

Grafisk form: Ann Sjögren/Typoform

Omslag, temastartssidor och fotoredaktion: Ann Sjögren/Typoform

Illustrationer: sidorna 2–7, 42–47 Millis Sarri; sidorna 10–16, 26, 28, 30, 32 Anna L. Andrén; 20, 22–24, 34–39 Fritjof Fjelkestam Vastad; sidorna 8, 19, 27, 40, 48 Ann Sjögren.

Foton: sidan 18 Valery Shanin/shutterstock.com; sidan 21 Bridgeman/IBL Bildbyrå; sidorna 26–27 AnetaPics/shutterstock.com; sidan 31 goldenangel/shutterstock.com; sidan 48 Morgan Lane Photography/shutterstock.com

Läs & Lös 5

ISBN 978-91-523-1301-5

© 2012 Helena Bross, Anna Hansen och Sanoma Utbildning AB, Stockholm

Första upplagan

Första tryckningen

** Kopieringsförbud!**

Detta verk är skyddat av lagen om upphovsrätt. Vid tillämpning av skolkopieringsavtalet (även kallat Bonus-avtalet) är detta verk att se som ett engångsmaterial. Engångsmaterial får enligt avtalet överhuvudtaget inte kopieras för undervisningsändamål. Kopiering för undervisningsändamål av denna bok är således helt förbjuden. Utan tillstånd av förlaget kommer kopiering utöver avtalet att innebära ett otillåtet mångfaldigande. Ett sådant intrång medför straffansvar och kommer att ge upphov till skadeståndsskyldighet enligt 53 och 54 §§ lagen om upphovsrätt.

Livonia Print, Lettland 2012

TIVOLI

åkband

sockervadd

berg- och dalbana

lunchkupong

karusell

UPPDRAG: Läs orden. Rita linjer i banorna utan att lyfta pennan. Starta vid pilarna.

RÖDA BERGS webbsida

► Läs.

► Skriv svar.

Vem uppträder på scenen? Fia Varell

Vad kostar åkbandet? 249 kronor

Vad kallas häftet där det ingår åk och mat? Rödabergshäftet

Vilken åkattraktion invigs i dag? Upp och Ner

SCEN

KARTA

JOBBA
HOS OSS

KONTAKT:

För frågor och kontakt:
mail: rodaberg@tivolinu
Tfn: 039-112 23 344

Hur många restauranger finns det på RÖDA BERG? 4 stycken

Vilken restaurang vill du gå till? _____

Vilken åkattraktion röstar du på? _____

Hur kan du få svar på frågor? Jag kan maila eller ringa.

En dag på RÖDA BERG

► Läs.

Rita och skriv i bilden så att den stämmer med texten.

Flickorna har köpt glass.

Berg- och dalbanans vagnar har nummer.

Vagnar med udda nummer är gula
och jämna nummer är röda.

En liten hund nosar på korven.

Det kostar 25 kr att gå in i Skräckhuset.

Karusellskötaren är utklädd till clown.

Pojkarna har köpt åkband.

Damen i vagn 5 har hjälm på sig.

Klockan är fem.

Sockervadd kostar femton kronor.

Barnen i Pariserhjulet vinkar med var sin flagga.

Det sitter ett spöke på Skräckhusets tak.

► Färglägg hela bilden.

Tivolinytt

► Läs.

Hej!
Det borde finnas en varningsskylt vid Värsta Snurren. Min hatt flög av i första kurvan. Sedan föll löständerna ut i andra backen när jag skrattade så att jag skrek.

Börje, 92 år

Hallå!
Det är larvigt att det finns en gräns för hur lång man måste vara för att åka Värsta Snurren. Då borde det också finnas en gräns för hur långt hår man får ha. Jag satt bakom en tjej som hade jättelångt hår. Jag såg inget och det killade i ansiktet hela tiden. Pengarna tillbaka tack!

Per, 10 år

Hej!
Jag vill bara säga att Värsta Snurren är det häftigaste jag åkt. Jag åkte sju gånger i rad och stod i kö en halvtimme varje gång. Det killade i magen och jag skrek hela tiden under åken.

Frida, 33 år

► Skriv frågor till svaren.

Var?

Vem?

Varför?

Vad?

När?

Hur?

Fråga: Vem tycker att Värsta Snurren är häftigt?

Svar: Frida.

Fråga: Hur länge stod Frida i kö?

Svar: Frida stod i kö i en halvtimme.

Fråga: Vem vill ha pengarna tillbaka?

Svar: Per.

Fråga: Varför killade det i Pers ansikte?

Svar: Han satt bakom en tjej med jättelångt hår.

Fråga: Vem tappade sin hatt och sina löständer?

Svar: Börje.

Fråga: Varför tycker Börje att det borde finnas en varningsskylt?

Svar: Han tappade hatt och löständer.

Akrostikon

► Läs.

Det här sättet att skriva kallas akrostikon.

► Skriv ett akrostikon om RÖDA BERG.

R

Ö

D

A

B

E

R

G

T

ippen

I

llvrål

V

ärsta snurren

O

troligt kul

L

iseberg

I

nte tråkigt

TRÄD

ek

vårdträd

rötter

virke

rönnbär

RITA OCH SKRIV HÄR

UPPDRAG: Läs orden. Rita en skog med olika sorters träd. Skriv namn på de träd du kan.

Vårdträd

► Läs.

Förr var det viktigt för många människor att ha ett vårdträd på gården nära huset. Man trodde att det gav lycka och skyddade familjen mot onda andar och sjukdomar.

Trädet fick inte skadas på något sätt. Det kunde betyda att någon på gården drabbades av olycka och sjukdom. En del trodde att hustomten bodde under trädet.

► Skriv svar.

Varför ville många familjer ha ett vårdträd? Man trodde att det gav lycka och skyddade mot onda andar och sjukdomar.

Vad kunde hända om man skadade trädet? Någon på gården kunde drabbas av olycka och sjukdom.

Vem trodde man bodde under vårdträdet? Man trodde att hustomten bodde där.

► Läs.

Vanliga vårdträd var ek, kastanj, lönn, ask och alm.
En del familjer tog sig efternamn efter sitt vårdträd.
Därför är det många i dag som, till exempel heter
Ek, Lindblad och Almkvist.

Det finns sägner om vårdträd. En sägen berättar
om en man som ville såga ner gårdens vårdträd för
att få bättre solljus vid huset. Men varje gång han
började såga i trädet började det brinna i huset.

Det var vanligt att man gav nygifta par en lind
i gåva. Linden har hjärtformade blad och symboliserar kärlek.

► Skriv svar.

Vad hände i sägnen när de sågade i trädet? Det började brinna
i huset.

Varför fick nygifta par ofta en lind i gåva? Linden har hjärtformade
blad och det symboliserar kärlek.

► Skriv trädets namn vid rätt löv. Trädens namn finns i texten.

K A S T A N J

A L M

E K

L Ö N N

A S K

Mitt liv som ek

► Läs.

För 1 000 år sedan var jag ett ekollon som slog rot och sakta började växa. Jag stod en bit i från min ståtliga mamma. Vikingarna hängde mat i hennes grenar. Vikingarna hoppades att guden Tor skulle ordna regn till de torra åkrarna.

För 500 år sedan kom kung Gustav Vasa och tog med sig mamma för att använda virket till en båt. Det var bara kungen och hans män som fick hugga ner ekar. Vanliga människor fick böta om de högg ner oss.

Jag hade tur! Jag blev det finaste ett träd kan bli. En bondefamilj byggde sin gård här och jag blev deras vårdträd. De tog hand om mig och jag tog hand om dem. De tog sig efternamnet Ek.

► Läs.

Jag levde i nästan 1 000 år.
Nu är det bara stubben kvar.

► Skriv svar på frågorna.

Vilket sorts träd var jag? En ek.

När slog jag rot? För 1000 år sedan.

Varför hängde vikingarna mat i mammas grenar? De gav gåvor till guden Tor för de ville ha regn.

Vem högg ner min mamma? Kung Gustav Vasa.

Vad byggde han av min mamma? Han byggde en båt.

Vem tog hand om mig sedan? En bondefamilj.

Hur länge levde jag? I nästan 1000 år.

► Vad tror du man byggde av mitt virke? Fantisera, rita och skriv.

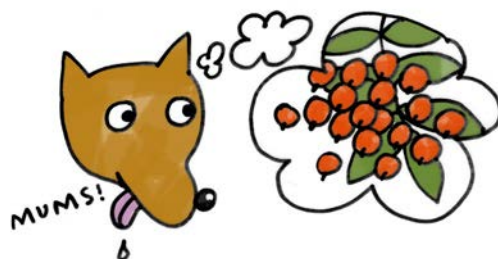
Surt, sa räven om rönnbären

► Läs.

För länge, länge sedan levde det en man i Grekland som hette Aisopos. Han tyckte om att berätta sagor som handlade om djur. Sagorna han hittade på skulle lära människor något. Den typen av sagor kallas för fabler. En känd fabel handlar om en hungrig räv.

Räven letade efter mat.

Räven var sugen på rönnbär.

Räven nådde inte upp när han ställde sig på baktassarna.

Räven hoppade, men nådde inte de goda bären.

JAG BRYR MIG INTE
OM NÅGRA
YNKA BÄR.
DE ÄR SÄKERT
SURA I
ALLA FALL.

Räven låtsades att han
struntade i bären.

Efter att man berättat fabeln så brukar man säga:

”Surt, sa räven om rönnbären.”

Man använder det uttrycket när någon inte vill erkänna
att han eller hon inte klarat av att göra en sak.

► Läs och skriv orden som saknas.

En hungrig räv fick syn på rönnbär.

Det tyckte han skulle smaka mumsigt.

Räven kunde inte nå rönnbären.

Först stod han på baktassarna.

Sen försökte han hoppa.

Till slut struntade räven i rönnbären.

Han sa att de smakade surt.

Surt, sa räven om rönnbären.

En saga som handlar om djur och som man kan lära sig något av kallas

fabel.

Trädets delar

► Läs och skriv de markerade orden på rätt rad i bilden.

Stammen är stor och stark och gör trädet stadigt.

Rötterna suger upp vatten och näring ur jorden.

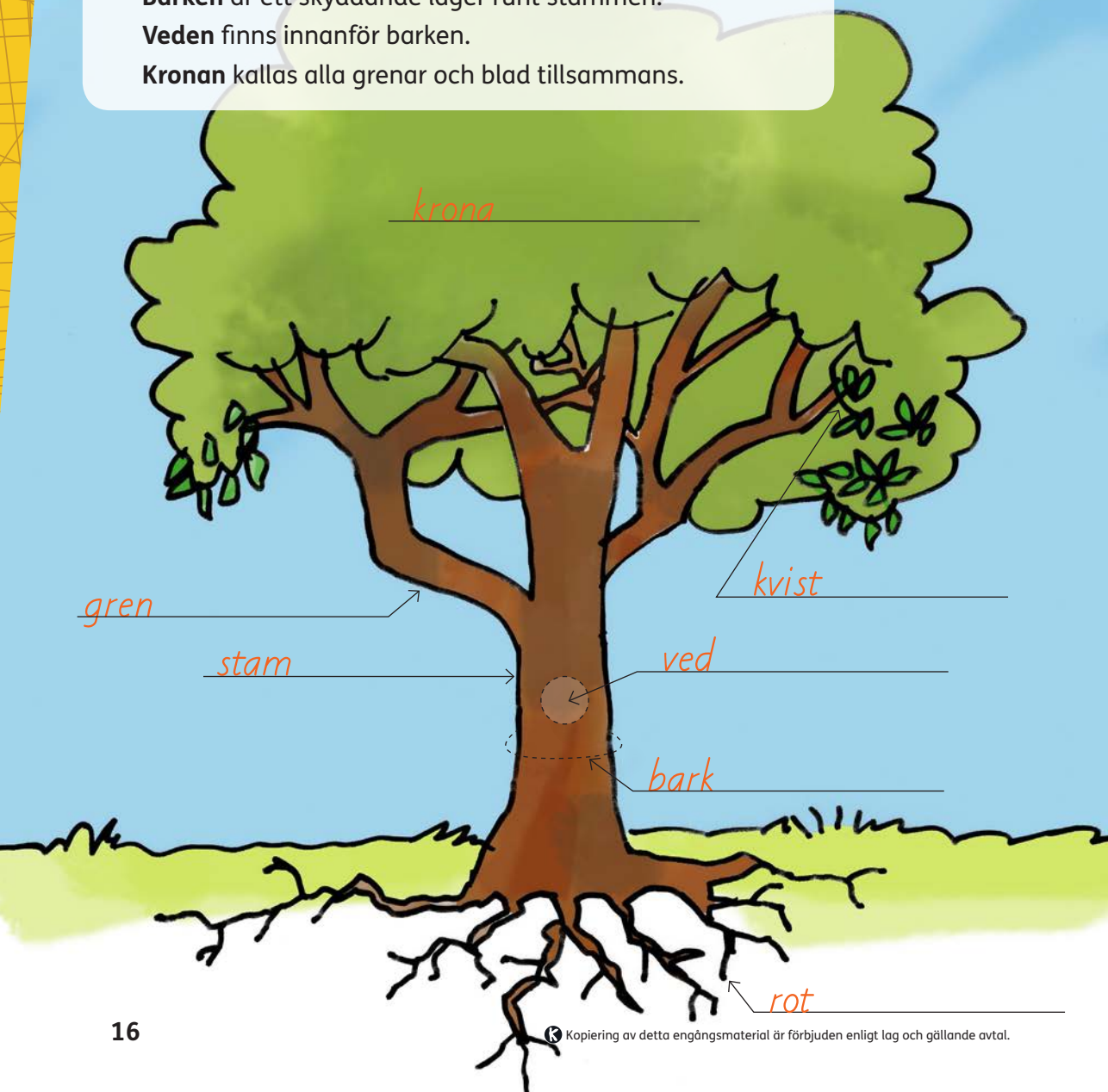
Grenarna sträcker sig ut från stammen.

Kvistarna växer ut från grenarna och bär blad och blommor.

Barken är ett skyddande lager runt stammen.

Veden finns innanför barken.

Kronan kallas alla grenar och blad tillsammans.

VULKANER

lava

vulkan

krater

utbrott

jordskorpa

SKRIV HÄR

V₁₆ U₁₅ L₉ K₈ A₁ N₁₀ E₄ N₁₀

F₅ Å₁₇ R₁₂

E₄ T₁₄ T₁₄

G₆ O₁₁ D₃ I₇ S₁₃ U₁₅ T₁₄ B₂ R₁₂ O₁₁ T₁₄ T₁₄

KOD

1=A

2=B

3=D

4=E

5=F

6=G

7=I

8=K

9=L

10=N

11=O

12=R

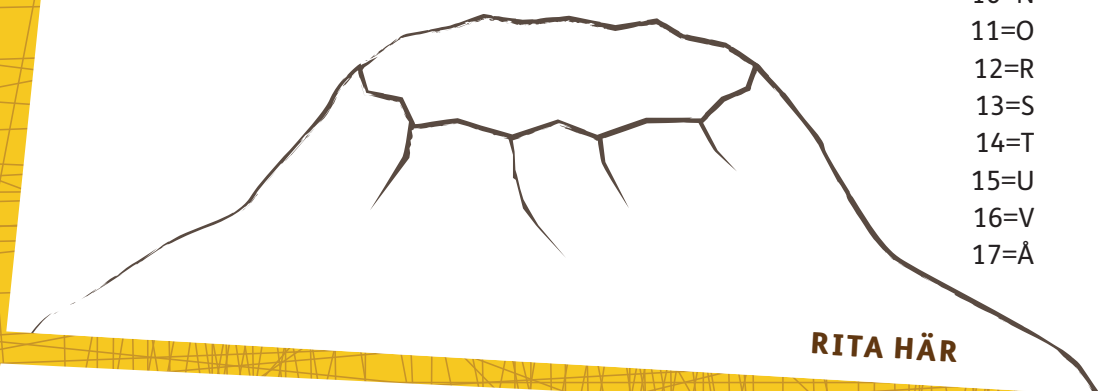
13=S

14=T

15=U

16=V

17=Å

RITA HÄR

UPPDRAG: Läs orden. Lös det hemliga meddelandet. Rita svaret.

Vulkaner

► Läs.

En gång för länge sedan var vår jord ett glödande klot. Fortfarande finns det flytande, glödande sten inne i jordklotet. Flytande sten kallas magma.

På de flesta ställen i världen är jordskorpan tjock och hård. Så är det här i Sverige. Därför finns det inga aktiva vulkaner i vårt land.

Men på en del ställen i världen är jordskorpan tunnare. Under jordskorpan finns magman och ibland tränger den upp till ytan. Då blir det vulkanutbrott. När magman tränger upp ur jorden bildas lava som rinner på utsidan av vulkanen. Aska och gas strömmar ut ur öppningen i vulkanens krater. Gasen är mycket giftig.

De flesta vulkaner finns på havsbotten. När lavan strömmar ut ur dem kan den bilda nya öar.

► Skriv svar.

Vad är magma? Det är flytande sten.

Varför finns det inga aktiva vulkaner i Sverige? Här är jordskorpan tjock och hård.

Var finns de flesta vulkanerna? De flesta finns på havsbotten.

► Läs och skriv de markerade orden på rätt rad i bilden.

Jordytan kan också kallas **jordskorpan**.

Inne i jorden finns glödande **magma**.

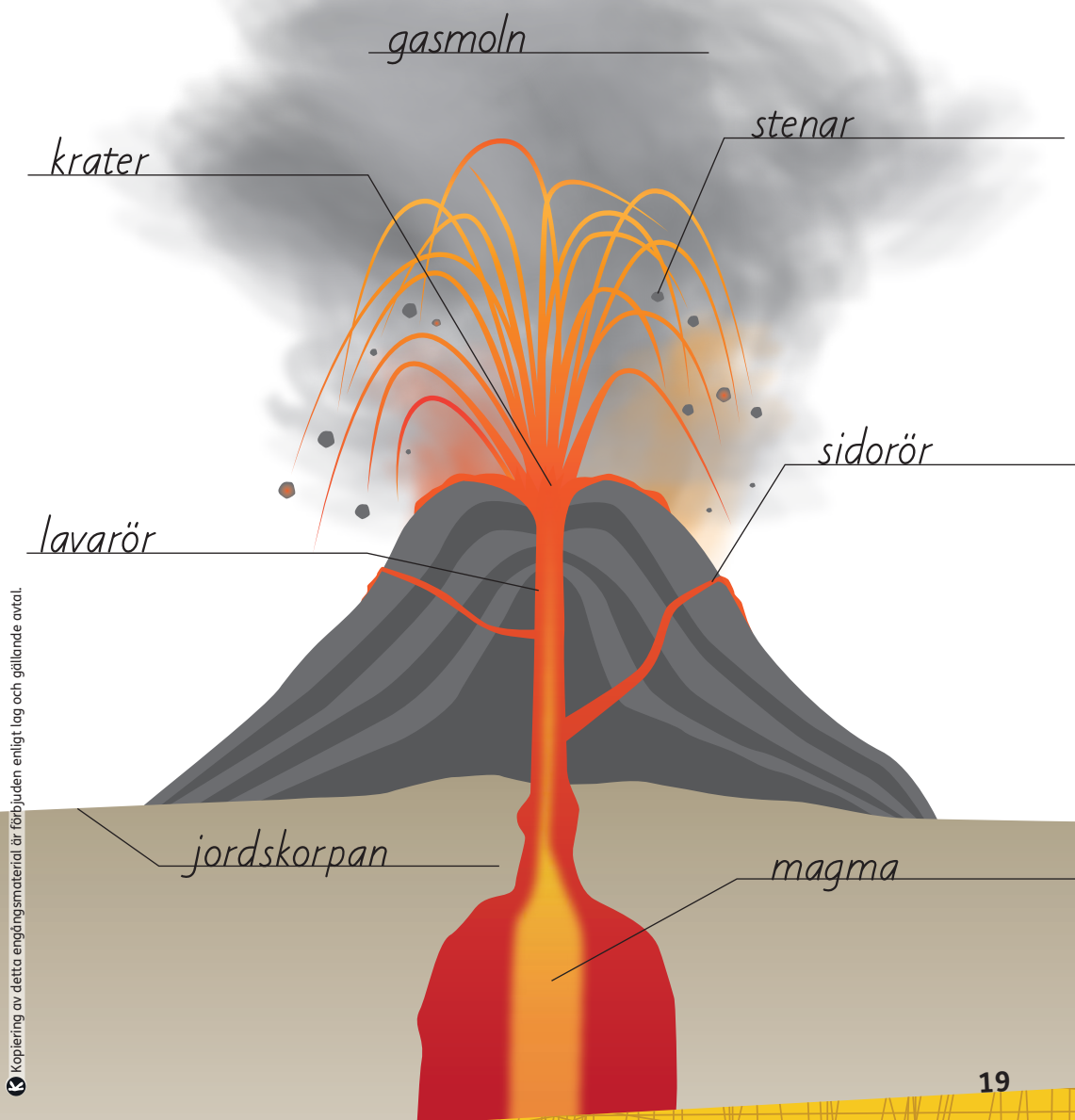
Magman tränger upp genom ett **lavarör**.

Det finns en **krater** i toppen av vulkanen.

Lava kan också rinna ut ur **sidorör**.

Stenar kan kastas i väg från vulkanen.

Det stiger ett **gasmoln** från vulkanen.

Eldjättens ö

► Läs.

Den 14 november 1963 var fiskebåten Isleifur II ute på havet utanför Islands sydkust. Besättningsmännen fick se en rökpelare stiga mot himlen. De trodde att det var en annan båt som brann och satte kurs mot röken. Men när de kom fram fick de se att ånga och aska sprutade upp ur vattnet. Det hade blivit ett vulkanutbrott på havsbotten.

Lava och stenar fortsatte att spruta upp ur vulkanen under ytan. En stor pelare bildades på havsbotten och en ny ö började resa sig ur havet. Den växte snabbt och efter några dagar var ön 500 meter lång och 45 meter bred.

► Skriv svar.

Vilken sorts båt var Isleifur II? Det var en fiskebåt.

Var befann sig Isleifur II när fiskarna upptäckte röken? Båten var ute på havet utanför Islands sydkust.

Vad trodde fiskarna när de såg rökpelaren? De trodde att det var en annan båt som brann.

Varifrån kom röken? Den kom från havsbotten.

Vad hände då lavan sprutade upp ur vulkanen? En ny ö bildades av lava och stenar som sprutade upp ur vulkanen

► **Läs.**

Den nya ön fick namnet Surtsey. Det betyder Surts ö. I de gamla nordiska gudasagorna var Surt en mäktig eldjätte som bodde i underjorden. Han hade ett brinnande svärd som lyste starkare än solen.

Nyheten om vulkanön spreds över världen. Fotografer och filmare flög över vulkanen och tog spännande bilder och filmer. Vulkanen fortsatte att ha utbrott i flera år. Först i juni 1967 avtog utbrotten.

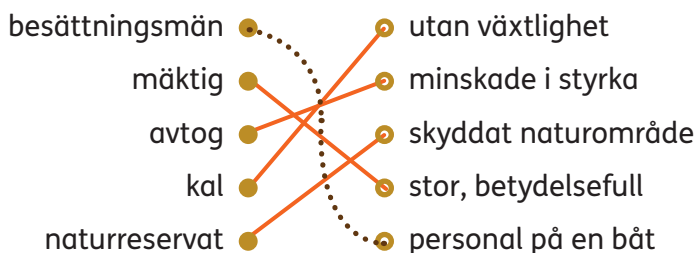
Från början var Surtsey en alldeles kal ö utan liv, men så småningom började det dyka upp växter och djur. Nu är ön ett naturreservat och det är bara forskare som får komma dit.

► **Skriv svar.**

Vad betyder Surtsey? Det betyder Surts ö.

Vem var Surt? En mäktig eldjätte som bodde i underjorden.

► **Vad betyder orden? Dra streck till rätt förklaring.**

Ön Surtsey bildades av lava från en vulkan på havsbotten.

Vulkanen Teide

► Läs.

Siri, mamma och pappa är på Teneriffa, en av Kanarieöarna. De bor på ett hotell nära stranden. Men en dag lämnar de stranden för att göra en utflykt till vulkanen Teide, som ligger mitt på ön.

När de sitter i bussen på väg upp mot berget berättar guiden om vulkanen. Siri får veta att Teide är den tredje största vulkanen i världen. Det är en vilande vulkan som inte har haft utbrott på länge.

Bussen åker uppåt på slingrande vägar. Till en början åker de genom en vacker skog, men så småningom börjar naturen mer och mer likna ett månlandskap. Det växer nästan ingenting på marken och man ser mest grus och klippor överallt.

► Vad hände? Läs och sätt meningarna i rätt ordning, 1–5.

- 3 De åker buss upp mot vulkanen.
- 1 Mamma, pappa och Siri är på ön Teneriffa.
- 5 När de åkt en stund börjar naturen likna ett månlandskap.
- 2 En dag ska de göra en utflykt till vulkanen Teide.
- 4 Guiden berättar att Teide är en vilande vulkan.

► **Läs.**

Siri ser vulkanen genom bussfönstret. Det är ett högt berg med snö på toppen. När de kliver ur bussen är det riktigt kallt.

En linbana tar dem upp till toppen. Siri tittar på den hisnande utsikten. Hon kan se ända ner till det blå havet.

När de kliver ur kabinen kommer de till en vacker utsiktsplats. Luften är tunn uppe på berget och Siri känner att hon blir andfådd och lite yr. De går en liten promenadväg mellan några stenmurar. Då och då måste Siri hålla i sig och vila.

Man får inte gå upp och titta ner i vulkanens krater, men det är ändå en mycket spännande utflykt.

► **Vad hände? Läs och sätt meningarna i rätt ordning, 1–5.**

- 3 Siri tittar på den fina utsikten.
- 2 De åker linbana upp till toppen.
- / När de kliver ur bussen är det kallt.
- 4 Luften är tunn högst upp på toppen.
- 5 Siri blir andfådd och lite yr.

► **Skriv en mening till bilden.**

Vulkanutbrottet

► Färglägg efter siffrorna.

1 - gul

2 - orange

3 - röd

4 - grå

5 - svart

SPORT MED HOPP

kickflip

längdhopp

blogg

kaninhopp

skateboard

studsas

plopp

lott

hatt

duns

dopp

kropp

topp

kopp

soppa

flopp

spänst

ropa

hoppa

stopp

sopa

lock

lupp

galopp

lopp

dropp

tupp

upp

moppe

UPPDRAG: Läs orden. Ringa in alla ord i rutan som rimmar på hopp.

Majobloggen

► Läs.

Hej och välkommen till min blogg!

Det här är min alldeles egna blogg.
Min storebror har lärt mig hur man
skriver i bloggen. Jag kommer att
skriva om min bästa vän Majo.
Jag visar mina egna teckningar.

Kaninhälsningar

Liisa

8 april

I dag hände det! Jag byggde ett hinder
av tomma toapappersrullar. Det var 10
cm högt. Jag la morotsbitar på ena sidan
och ställde Majo på den andra. Och tänk,
han hoppade över. Lätt som en plätt!
Svenska rekordet i höjdhoppling för
kaniner är 96 cm. Majo och jag måste
träna mycket.

4 april

Majo är min dvärgkanin. Han är snart
4 månader gammal. Han heter Majo för
att han har samma färg som majonnäs.
Han gillar morötter, kaninleksaker och
att sova i min säng. Vi håller på att träna
för att vara med i hopptävlingar. Först
fick Majo vänja sig vid att ha selen på.
Nu har han blivit jätteduktig på att gå
i koppel.

► Läs frågorna och stryk under rätt svar.

Vad är en blogg?

En dagbok som man kan skriva och läsa på datorn.

En bok med anteckningar om kaniner.

Vem skriver bloggen?

Det är Liisa som skriver bloggen.

Liisas storebror skriver bloggen.

Varför heter kaninen Majo?

Han gillar morötter med majonnäs.

Hans päls har samma färg som majonnäs.

Vad byggde Liisa hindret av?

Hindret är byggt av tomma toapappersrullar.

Liisa byggde hindret av tomma hushållspappersrullar.

Hur högt hoppade Majo den 8 april?

Majo hoppade inte över något hinder den 8 april.

Majo hoppade över ett hinder som var 10 cm högt.

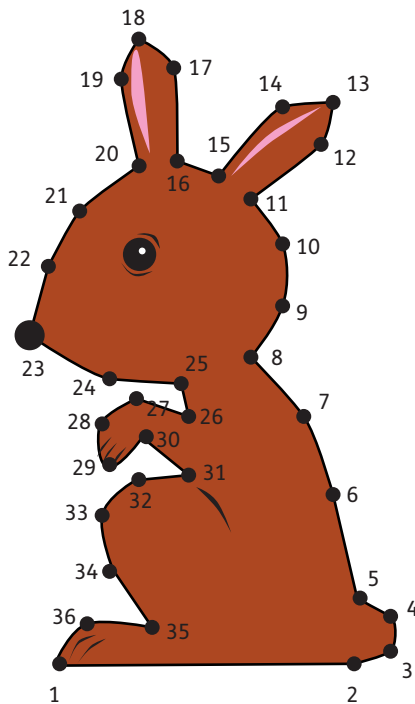
Vad är det svenska rekordet i höjd hopp för kaniner?

Rekordet är 96 cm.

Rekordet är 69 cm.

► Dra streck från prick till prick upp till höger.

Börja på siffra 1. Färglägg bilden.

Ett långt rekord

► Läs.

När det var olympiska spel i Mexico City 1968 sattes ett märkvärdigt rekord i längdhopp. Bob Beamon från USA hoppade 8,90 meter.

Alla blev förvånade. Det var 55 centimeter längre än någon annan hoppat tidigare. Mätinstrumentet, som man skulle mäta med, räckte inte till. Man trodde inte att någon kunde hoppa så långt. Funktionärerna fick hämta ett vanligt måttband.

Bob kom aldrig i närheten av sitt otroliga rekord igen. Några sa att han hade för kraftig medvind när han hoppade. Men enligt vindmätaren var hoppet godkänt. Rekordet höll länge, i 23 år.

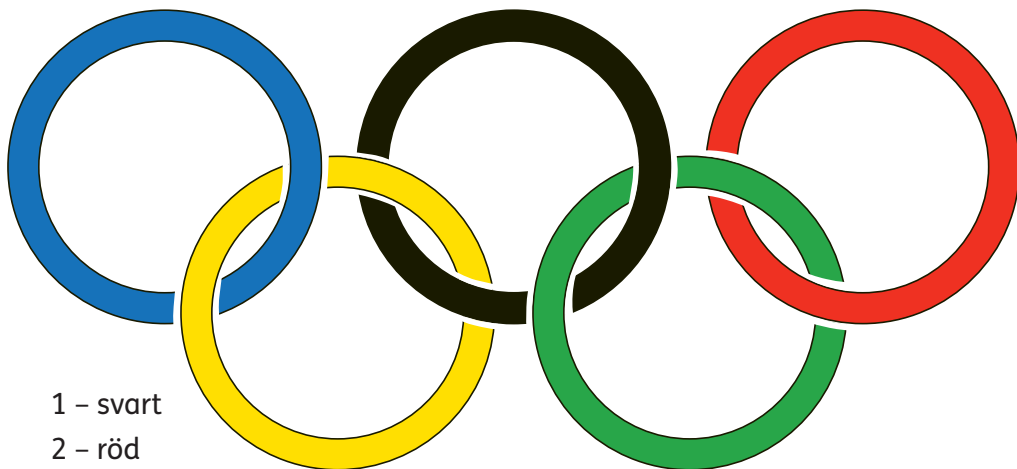
► Läs bildtexterna. Skriv i de ord som saknas.

Segraren är Bob Beamon.

I Mexico City hoppade han 8,90 meter.

► Färglägg de olympiska ringarna.

- 1 – svart
- 2 – röd
- 3 – blå
- 4 – grön
- 5 – gul

► Varför? Skriv svar.

Varför har texten rubriken Ett långt rekord? Skriv två anledningar.

1. *Texten handlar om ett rekordlångt hopp.*
2. *Rekordet höll i 23 år. Lång tid för ett rekord.*

Varför blev alla förvånade när Bob hoppade 8,90 meter?

Man trodde inte att någon kunde hoppa så långt.

Varför mätte man hoppet med måttband?

De mätinstrument man hade räckte inte till. Hoppet var så mycket längre än någon annan hoppat.

Kickflip

► Läs.

Kickflip är ett vanligt hopp**trick** bland skateboardåkare. Kickflip uppfanns av en berömd skateboardåkare som heter Rodney Mullen.

Kickflip är en **rotation**, en snurr på **skateboarden**. Rotation skapas av en kick som åkaren gör med **framfoten**. Kickflip är ett trick då **brädan** för ett ögonblick befinner sig upp och ner. Den snurrar ett helt varv i luften. När man landar på brädan är den tillbaka med hjulen nedåt igen.

ORDLISTA

kick spark

flip snurr

trick konst

rotation snurr, vridning

skateboard bräda med fyra hjul

framfot den fot som är längst fram

bräda skateboard

► Stämmer meningen? Skriv ja eller nej på raden.

Kickflip är ett skateboardtrick. ja

Kickflip uppfanns av Mulle Roddare. nej

Brädan snurrar ett varv och den landar på hjulen. ja

Framfoten är den fot som man har längst fram på brädan. ja

Det är bra att ha skydd när man åker skateboard. ja

Kickflip är ett hopp där man ska hålla i skateboarden med händerna. nej

I en kickflip är brädan upp och ner i luften en stund. ja

Rotation är ett annat ord för spark. nej

Kick betyder snurr. nej

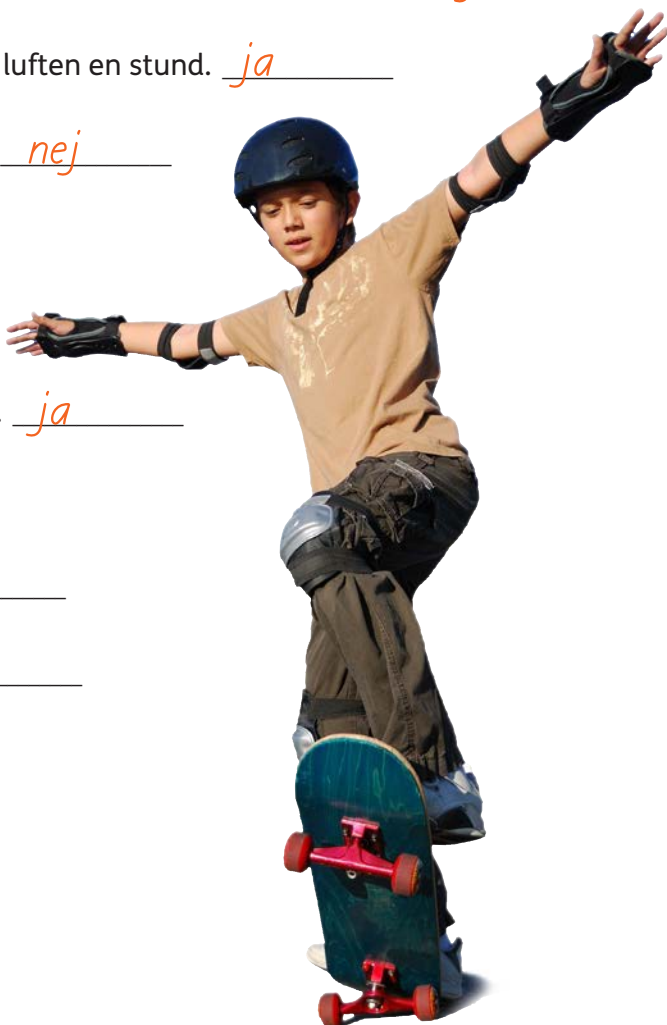
Trick betyder konst. ja

Kickflip uppfanns av Rodney Mullen. ja

Flip betyder fart. nej

En del brädor har åtta hjul. nej

En skateboard har fyra hjul. ja

Opp och hoppa!

► Läs orden och skriv hoppporten vid rätt siffra.

1. hästhoppning
2. backhoppning
3. BMX
4. skateboard
5. vattenskidhopp
6. trestegshopp
7. höjdhopp

vattenskidhopp
trestegshopp
backhoppning
BMX
skateboard
hästhoppning
höjdhopp

GLÄDJE OCH ILSKA

ilska

glädje

ros

tistel

känsla

RITA HÄR

UPPDRAG: Läs orden. Rita något som gör dig glad och något som gör dig arg.

Ett gott skratt förlänger livet

► Läs.

Ett gott skratt förlänger livet – så brukar man säga och det är faktiskt sant. Att skratta är bra för dig. Men vad är det som händer i kroppen när du skrattar?

Om du skrattar ofta blir du mindre känslig för stress.

Immunförsvaret, som skyddar dig mot sjukdomar, stärks.

Flera inre organ får massage. Mellangärdet, hjärta och lungor påverkas när du skrattar.

Blodtrycket höjs men går sedan ner när du skrattat färdigt. Det är bra för kroppen.

Det är fint att skratta ihop med andra, det stärker gemenskapen.

Du tömmer dina lungor på "gammal" luft som är full med koldioxid. Ny frisk luft kan lättare komma in.

Du får lättare att tåla smärta. Hjärnan skickar ut endorfiner som är kroppens egna smärtlindrare.

Massor med muskler jobbar så skrattet ger dig motion. Efteråt blir du skönt avslappnad.

► **Läs och ringa in det som stämmer.**

Hjärtat kan ta skada av skratt.

Du håller dig lättare frisk om du skrattar.

Den som skrattar får ny frisk luft.

Den som skrattar stressar mindre.

Skratt är en sorts motion för kroppen.

Den som skrattar får lättare smärtor i magen.

Skratt gör dig skönt avslappnad.

Skratt ger gemenskap.

Ilska – ett försvar när vi blir hotade

► Läs.

Det är bra att vi människor kan bli riktigt arga. Det är en reaktion som är till för att vi ska kunna försvara oss när vi blir hotade. När vi blir riktigt arga får vi kraft att säga stopp till sådant som vi inte vill vara med om och att sätta gränser. Förr i tiden var det viktigt att kunna försvara sig mot fiender och vilda djur. Men vad är det som händer i kroppen när du blir arg?

Blodflödet till händerna ökar. Du blir beredd på att försvara dig. Ibland kan det kännas som om man vill kasta, slå eller krama sönder något.

Du får lust att skrika för att skrämma dina fiender.

Du kanske viftar med armarna och rör dig mot den du är arg på.

Du känner att du måste röra på dig, till exempel sparka, springa eller hoppa.

Utan att du tänker på det försöker du göra dig större för att se hotfull ut.

Ett hormon som heter adrenalin ger dig energi och gör dig stark.

Din puls ökar och hjärtat slår snabbare.

► **Läs och ringa in det som stämmer.**

Du får större fötter när du blir arg.

Ilska är bra för när vi är arga så kan vi försvara oss.

Förr i tiden var det farligt att bli arg.

Ilskan gör dig stel som en pinne.

Din puls minskar då du blir arg.

Blodet rusar till händerna.

Du vill göra dig så liten att du inte syns.

Man kan få lust att skrika när man blir arg.

Dagens ros

► Läs och para ihop insändare och bild. Dra streck.

Jag och min fru vill ge dagens ros till Henning Karlsson i Sörbyn som hoppade upp ur sängen sent på kvällen, körde ut traktorn och drog upp vår bil ur diket.

Sven och Sandra Blom

Dagens ros till hela Engbyskolan för den trevliga Öppet Hus-kvällen. Alla barn och lärare – ni är fantastiska!

Familjen Wang

Vi vill ge dagens ros till konditori Krokanen för den fina bröllopstårtan som ni gjorde till vårt bröllop!

Isabella och Magnus Lind

Dagens ros till den polis som hittade min hund Trisse när han sprungit vilse på stan.

Gloria Brown

Dagens tistel

► Läs och para ihop insändare och bild. Dra streck.

Dagens tistel till den bilist som körde i full fart genom en vattenpöl på Strandgatan. Min son som satt i barnvagnen fick sig en rejäl dusch.

Arg pappa

Dagens tistel till alla som skräpar ner på biografen. När jag var där i fredags låg det drivor med popcorn och godispapper på golvet. Om man köper popcorn ska man väl äta upp dem, inte slänga dem på golvet!!!!

Ung miljövän

En stickig tistel till den busschaufför som tvärnitade vid rött ljus. En gammal dam föll omkull och slog huvudet och du bad inte ens om ursäkt. Skärpning!

Tilde Knutsson

En stor tistel vill jag ge till den som stal vår snowracer som stod på trappan till vårt hus, Brinkvägen 3. Jag och min syster är väldigt ledsna.

Andreas, 10 år

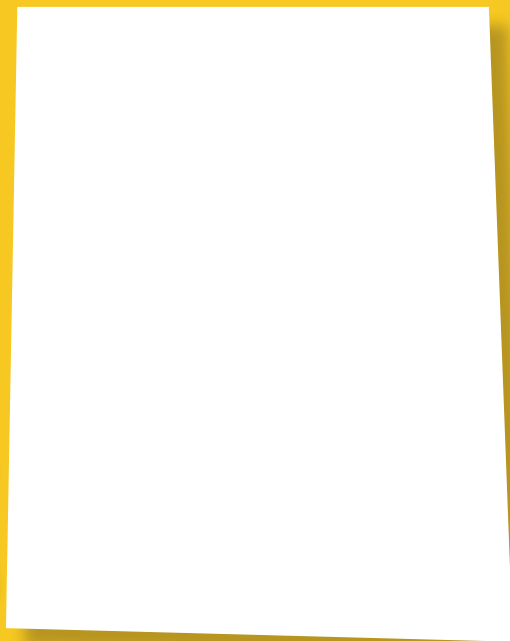

Ros och tistel

► Skriv en egen insändare till Dagens ros. Rita en bild till.

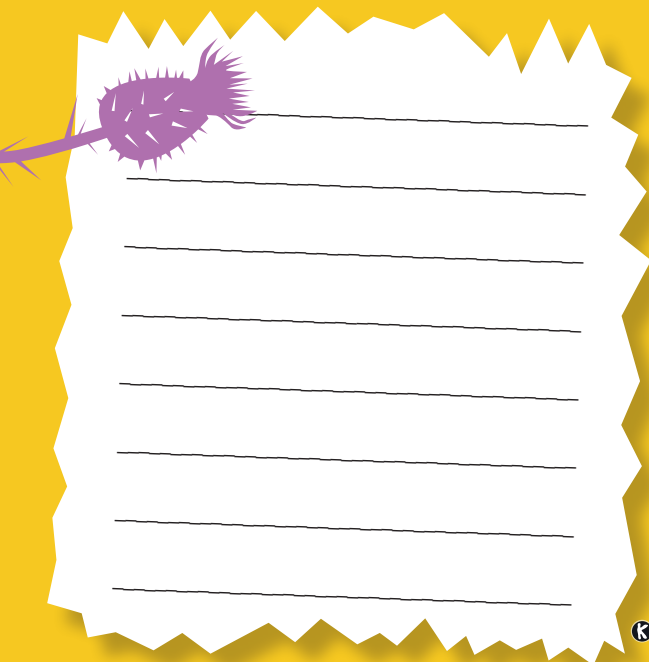

A white, torn-edge card with a red rose illustration on the left and horizontal lines for writing.

A blank white rectangular area for drawing a picture.

► Skriv en egen insändare till Dagens tistel. Rita en bild till.

A white, torn-edge card with a purple thistle illustration on the left and horizontal lines for writing.

A blank white rectangular area for drawing a picture.

FLYG

biljett

flygplan

vingar

passagerare

boardingkort

Class ECONOMY CLASS		
Flight AC 231	Gate A12	Seat 26B
From Från	To Till	
Name Namn		

SKRIV OCH RITA HÄR

UPPDRAG: Läs orden. Fyll i flygbiljetten.
Rita vart du vill resa.

Flygresan

► Läs.

Pappa och Tore kliver in genom dörrarna till terminal 3 på Arlanda flygplats. Tore ska flyga själv för första gången. Han ska resa till mormor på Gotland.

I taket hänger stora skärmar med flygtider. Pappa tittar på skärmen där det står avgående flyg.

– Visby klockan 10.30, det är ditt flyg, säger han och då pirrar det i magen på Tore.

– Nu ska vi checka in, säger pappa och går fram till en disk.

Han visar Tores biljett och lyfter upp resväskan på ett rullband.

– Hej Tore! säger kvinnan bakom disken.
Här får du ett boardingkort som visar att du får kliva ombord.

Hon stoppar kortet i en plastficka med ett band på och hänger det runt Tores hals. Sedan kommer en ung kille i uniform.

– Jag heter Andreas och jag ska hjälpa dig, säger han. Men först får du säga hej då till pappa.

Tore kramar om sin pappa.

► Vad betyder ordet? Dra streck till rätt förklaring.

boardingkort

flyg som ska lämna flygplatsen

avgående flyg

visa biljett och lämna in bagage

checka in

kort som visar att man får kliva ombord

► **Läs.**

– Vet du varför vi har säkerhetskontroll här?
frågar Andreas.

Tore skakar på huvudet.

– Det är för att ingen ska ta med
vapen eller andra farliga saker
ombord på flygplanet, svarar Andreas.

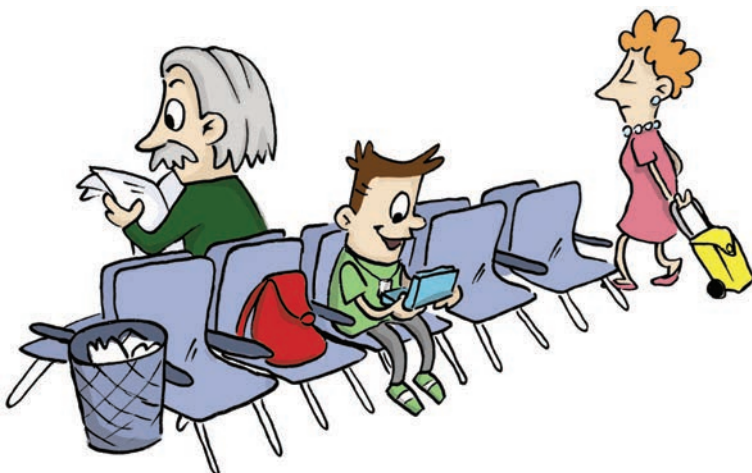
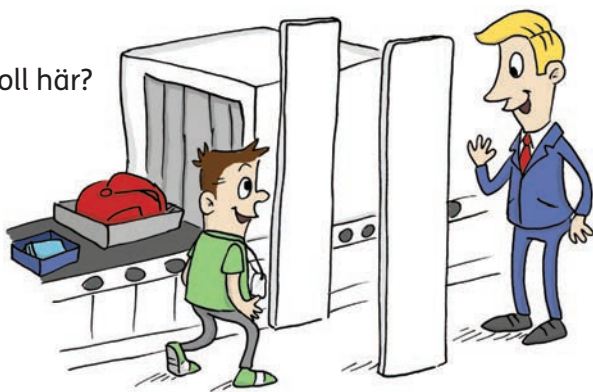
Tore lägger sitt handbagage i en
plastlåda som rullar in i en maskin och
ut på andra sidan. Tore får gå igenom
en båge som kollar att han inte har något av metall
i fickorna. Några vakter står och tittar på.

De går vidare till en vänthall och Andreas pekar på en stol.

– Sätt dig här och vänta, säger han. Jag hämtar dig om en stund.

Tore ser sig omkring. Det
kommer fler passagerare
som ska åka med flygplanet.

Snart kommer Andreas
tillbaka och tillsammans
lämnar de Tores
boardingkort till en kvinna
vid en dator.

► **Vad betyder ordet? Dra streck till rätt förklaring.**

säkerhetskontroll

• väska som man tar med in i flygplanet

handbagage

• resande

passagerare

• kontroll av passagerare och bagage så att
inga farliga saker kommer ombord på planet.

► **Läs.**

På flygplanet tar en flygvärdinna emot Tore. Hon visar hur han ska spänna fast säkerhetsbältet. På sätet bredvid Tore sätter sig en stor kraftig man. Han pratar gotländska.

– Vad är du för en liten sork som är ute och reser alldeles själv? säger han.

Sork? Tore tänker en stund, men sedan kommer han på vad det betyder.

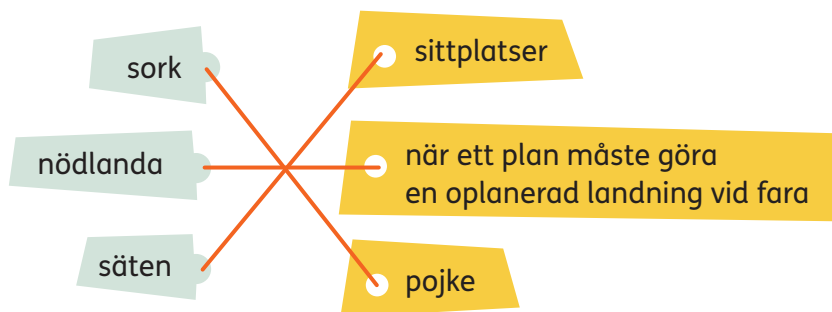
Sork betyder pojke på gotländska.

Flygvärdinnan hälsar alla välkomna och berättar vad man ska göra om flygplanet måste nödlanda. Det finns flytvästar under stolarna som man ska ta på sig om planet måste landa i vattnet. Det är lite läskigt att tänka på det.

Flygplanet kör ut på startbanan och sätter full fart. Tore trycks bakåt i stolen när planet lyfter. Snart är de ute över havet. Solen lyser och det är klar sikt.

► **Vad betyder ordet? Dra streck till rätt förklaring.**

► **Läs.**

Tiden går jättefort. Tore blir bjuden på glass och de vuxna dricker kaffe. Snart ska planet landa. Nu syns Gotland där nere. Han ser grön tallskog, gråa klippor och det blåa havet. Det studsar till när planet landar. Skönt att allt gick bra!

Nu kommer en tjej i uniform och hämtar honom. Tore vinkar till gotlänningen och ropar hej då.

När han kommer in i ankomsthallen står mormor och ser lite orolig ut, men skiner upp när hon ser honom. Han får en stor kram.

Sedan måste de vänta på hans väska. Det finns ett rullband och där kommer alla väskor åkande. Tore hittar sin blåa väska och de går mot bilen.

– Nu åker vi till stranden så du får ta ett dopp, säger mormor.

► **Vad betyder ordet? Dra streck till rätt förklaring.**

uniform

hall dit passagerarna går när de kommit fram

ankomsthall

speciell arbetsdräkt

rullband

ta ett bad

ta ett dopp

transportband

Sagan om Ikaros

► Läs.

Ikaros var en ung man som tillsammans med sin far Daidalos kom till ön Kreta i Grekland. Där härskade den mäktiga kung Minos.

Kung Minos hade hört att Daidalos var en duktig uppfinnare. Kung Minos bad honom rita en labyrint. Den skulle bli ett fängelse åt ett fruktansvärt monster.

Daidalos ritade en krånglig labyrint som kung Minos byggde. Ingen skulle ta sig ut från labyrinten. Bara Daidalos visste hur den var konstruerad.

Han hade byggt in hemliga märken. När kung Minos fick reda på det blev han rädd. Han fångslade Daidalos och Ikaros i ett högt torn.

Uppe i tornet fick Daidalos en idé. Han gjorde en pilbåge av växter som slingrade sig upp för tornets väggar. Då och då sköt han ner fåglar som flög över tornet. Han plockade av fjädrarna.

Han hittade några gamla korgar i tornet. Av dem började han tillverka stommar till vingar. Med hjälp av smält vax fäste Daidalos fjädrarna vid stommarna. Efter en lång tid hade han tillverkat två par vingar.

En kväll då vakterna sov nedanför tornet, tog Daidalos och Ikaros på sig vingarna.

De kastade sig ut från tornet och flög ut över havet.

Ikaros

**Monstret
Minotaurus**

Daidalos

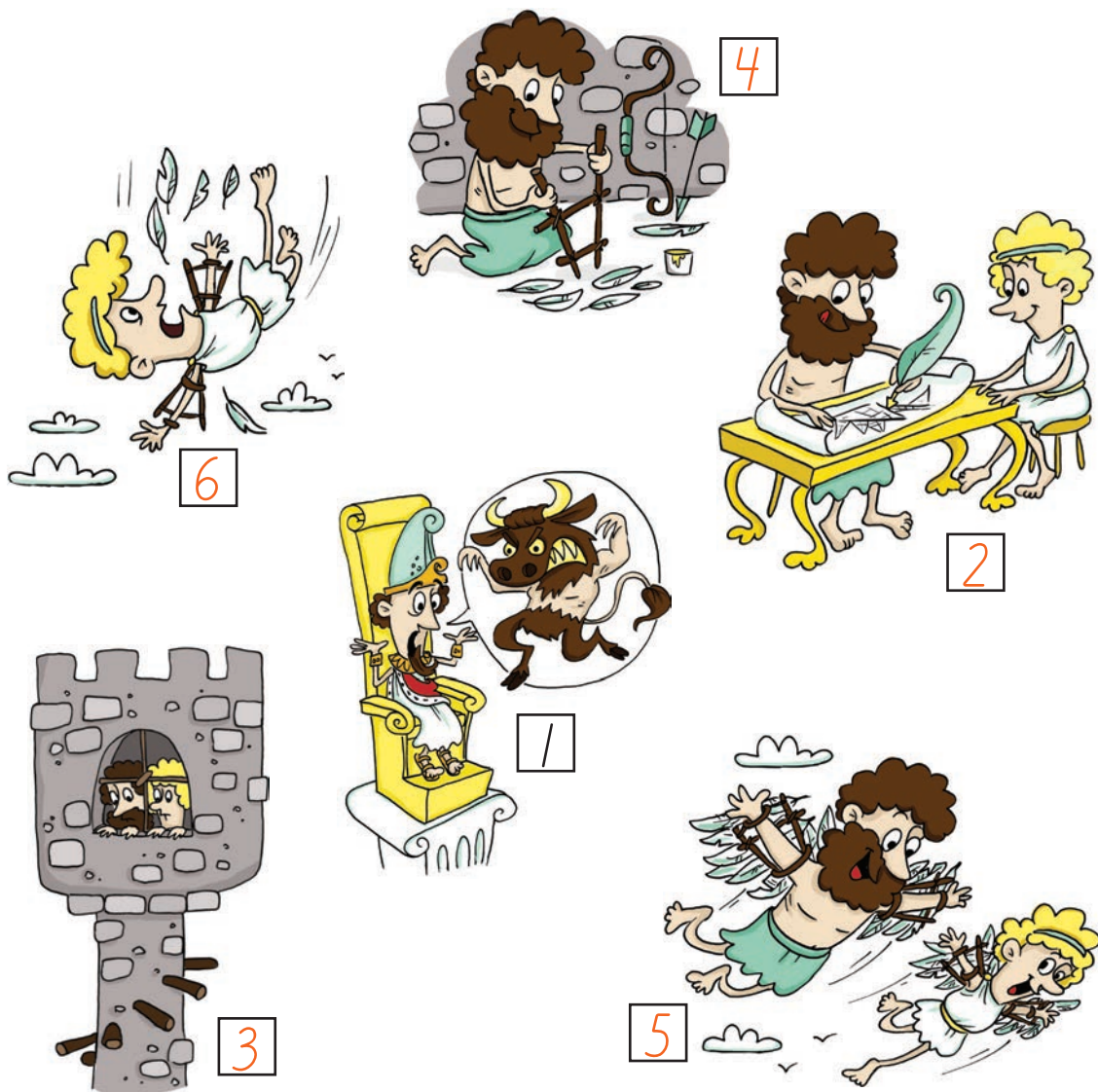
Minos

Ikaros älskade att flyga. Han flög högre och högre. Daidalos ropade till honom att inte flyga för nära solen. Då skulle solens värme börja smälta vaxet. Men Ikaros lyssnade inte.

Plötsligt lossnade en fjäder och så en till. Ikaros blev rädd och vände om. Men det var för sent. Fjädrarna föll av i stora klumpar och han störtade i havet och drunknade.

► Vad hände i berättelsen? Sätt bilderna i rätt ordning, 1–6.

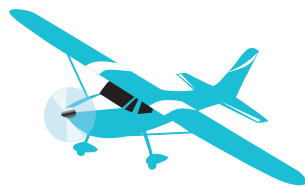
Skriv nummer i rutorna.

Min hobby

► Läs och para ihop frågor och svar. Dra streck.

Intervju med Urban, som har modellflyg som hobby.

– Hur gammal var du när du blev intresserad av modellflyg?

– Vad gör en modellflygare?

– Vilket material behöver man?

– Är det svårt att flyga ett plan?

– Vad är det bästa med din hobby?

– Jag började när jag var 10 år. Då hade jag ett plan som jag styrde med två linor.

– Jag tycker att det är roligt att bygga plan och att lära mig styra dem i luften.

– Man bygger i balsaträ som är ett lätt träslag. Över stommen av balsaträ sätter man plast. Det behövs också en motor. Som nybörjare köper man ofta en byggsats.

– På vintern brukar vi träffas i klubblokalen och bygga plan och på sommaren flyger vi med planen. Vi har ett eget litet flygfält.

– I början är det svårt. När man lär sig använder man dubbelkommando. Du håller i en fjärrkontroll och din lärare håller i en annan. Om planet håller på att krascha tar läraren över.

